

ARAŞTIRMA MAKALESİ

GERÇEĞE UYGUN DEĞER MUHASEBESİNİN KAZANÇ KALICILIĞINA ETKİSİ¹

THE IMPACT OF FAIR VALUE ACCOUNTING ON EARNINGS PERSISTENCE

Dr. İrem ÖZCAN*

Prof. Dr. Nazlı KEPÇE**

ÖZ

Bu çalışmada farklı hiyerarşi düzeylerinde gerçeğe uygun değer kullanımı ile kazanç kalıcılığı arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaçla, 2013 ve 2019 yılları arasındaki 7 yıllık dönemde Türkiye’de faaliyet gösteren 32 mevduat bankasından oluşan 224 banka yılı, bağımsız denetim raporlarında yer alan gerçeğe uygun değer ve gerçeğe uygun değer hiyerarşisine yönelik açıklamalar üzerinden analiz edilmiştir. Çalışmanın temel varsayımı, mevduat bankalarının Seviye 1 girdileri ile değerledikleri finansal varlıklarının kazanç kalıcılığını arttırdığı yönündedir. Seviye 2 ve Seviye 3 girdilerinin ise daha öznel olması, ölçüm hatalarına ve kazanç yönetimi davranışlarına izin vermesi nedeniyle kazanç kalıcılığını düşürdüğü varsayılmıştır. Ayrıca gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımı dışında kazanç kalıcılığına etki edebileceği düşünülen banka büyüklüğü, mevduat oranı, özkaynak oranı ve kredi oranı kontrol değişkenleri olarak analize dâhil edilmiştir. Elde edilen bulgular, Seviye 1 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıkların kazanç kalıcılığını arttırdığını, Seviye 2 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıkların ise kazanç kalıcılığını düşürdüğünü göstermektedir. Seviye 3 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıklar ile kazanç kalıcılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Sözcükler: Gerçeğe Uygun Değer, Gerçeğe Uygun Değer Hiyerarşisi, Kazanç Kalıcılığı

¹ İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe Bilim Dalında Kabul Edilen Doktora Tezinin Makale Formudur

* Halic Üniversitesi, İşletme Fakültesi, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0991-3848>

** İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6219-0052>

ABSTRACT

In this study; the relationship between use of fair value at different hierarchy levels and earnings persistence has been examined. For this purpose, 224 bank years consisting of 32 deposit banks operating in Turkey in the 7 year period between 2013 and 2019 were analyzed through the explanations regarding the fair value and fair value hierarchy in the independent audit reports. The main assumption of the study is that, the financial assets of deposit banks, which they valued with Level 1 inputs, increase the earnings persistence. It is assumed that Level 2 and Level 3 inputs decrease the persistence of earnings, since they are more subjective and allow measurement errors and earnings management practices. In addition, such factors as bank size, deposit ratio, equity ratio and loan ratio, which are considered to have an impact on earnings persistence, other than using fair value accounting, are included in the analysis as control variables. The findings show that financial assets valued with Level 1 inputs increase the earnings persistence, while financial assets valued with Level 2 inputs decrease the earnings persistence. A statistically significant relationship was not found between financial assets valued with Level 3 inputs and earnings persistence.

Keywords: Fair Value, Fair Value Hierarchy, Earnings Persistence

1. GİRİŞ

Son yüzyılda gerek ulusal gerekse uluslararası ekonomik piyasalarda yaşanan gelişmeler ortak bir muhasebe dili kullanımı ihtiyacını doğurmuştur. Doğru, güvenilir, tarafsız ve anlaşılır finansal göstergeler hem finansal tablo hazırlayıcıları hem de finansal tablo kullanıcıları açısından oldukça önemli bir hale gelmiştir. Finansal bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi ve raporlanması süreçlerini kapsayan muhasebe uygulamaları da yaşanan değişimler doğrultusunda gelişme göstermiştir. Yöneticiler, hissedarlar, kredi kurumları, yatırımcılar ve devlet gibi pek çok farklı çıkar grubuna ihtiyaç duydukları bilgileri sunan finansal tablolarda değerlendirme işlemi ekonomik kararları etkileyen en önemli faktörlerden biri haline gelmiştir. Değerleme işlemlerinin farklılık göstermesi işletmeler açısından karşılaştırılabilirliği azaltmakta ve oluşan karışıklık nedeniyle şeffaflığı zedelemektedir. Bu bağlamda, uluslararası boyutta kabul gören standartlar muhasebe uygulamalarında şeffaflığın artırılması ve gerçeğe uygun raporlama yapılması hususunda yol gösterici görevini üstlenmektedir. Finansal tabloların hazırlanmasında

kullanılan değerleme yöntemlerinin günümüzün ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamaması nedeniyle gerçeğe uygun değer kavramı ortaya çıkmıştır. Standartlar bir bütün halinde incelendiğinde, standart belirleyici kuruluşların gerçeğe uygun değere dayalı finansal raporlamaya yöneldiği görülmektedir (Gürkan, 2014, s.66). Bu yönelimin temel sebebi, finansal tablo kullanıcılarının daha fazla ihtiyaca uygun bilgi talep etmesidir. Bu bağlamda, gerçeğe uygun değer ve gerçeğe uygun değer hiyerarşisine yönelik yapılan çalışma sayısı da artış göstermektedir.

Bu çalışmada gerçeğe uygun değer muhasebesi ve gerçeğe uygun değer hiyerarşisi seçimlerinin kazanç kalitesinin temel göstergelerinden biri olan kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisi ölçülmüştür. Bu amaçla öncelikle kazanç kalitesi tanımlanarak kapsamı açıklanmış ve takiben, uygulamada kazanç kalitesinin temel göstergeleri olarak kabul edilen tahakkuk kalitesi, kalıcılık, öngörülebilirlik, istikrarlılık, oynaklık ve kazanç yönetimi kavramları kısaca açıklanmıştır. Çalışmanın analiz bölümünde, Türkiye’de faaliyet gösteren ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) bünyesinde yer alan mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımları ve gerçeğe uygun değer hiyerarşisi açıklamalarının incelenmesi sonucu elde edilen bulgularla panel veri analizi gerçekleştirilmiştir. Panel veri analizi ile mevduat bankaları tarafından finansal varlıkların değerlemesinde kullanılan gerçeğe uygun değer hiyerarşi seçimlerinin kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisi incelenmiştir.

2. GERÇEĞE UYGUN DEĞER KAVRAMI VE GERÇEĞE UYGUN DEĞER HİYERARŞİSİ

Bu çalışmanın konuya ilişkin uluslararası finansal raporlama standartları hükümleri esas alınarak gerçekleştirilmiş olması sebebi ile öncelikle uluslararası finansal raporlama standartlarında sıkça yer alan “fair value” ifadesinin dilimizde kullanımı ile “gerçeğe uygun değer” veya “makul değer” kavramı tanımlanmalıdır. Gerçeğe uygun değer, “değerleme tarihinde piyasa katılımcıları arasında karşılıklı pazarlık ortamında gerçekleşecek işlemde bir varlıktan elde edilebilecek fiyat veya bir yükümlülüğün yerine getirilmesi için ödenecek fiyat”tır (Statement of Financial Accounting Standards No. 157, 2006, s.8).

Gerçeğe uygun değer belirlenmesinde en önemli husus, taraflar arasında gerçek bir işlemin ve değerlendirme yapılacak varlık ya da yükümlülükle ilgili aktif bir piyasanın var olup olmadığıdır. Eğer ilgili varlık ya da yükümlülükler

için aktif bir piyasa mevcut ise gerçeğe uygun değer belirlenmesi nispeten daha kolaydır. Ancak işletmenin varlık ve yükümlülüklerini istenildiğinde alabilecek bir tarafın bulunmadığı zamanlarda durum güçleşmektedir. Bu karmaşıklığı ve güçlüğü ortadan kaldırmak için 157 numaralı standarda göre gerçeğe uygun değer belirlenmesinde üç yaklaşım açıklanmıştır. Bunlar; piyasa yaklaşımı, gelir yaklaşımı ve maliyet yaklaşımıdır. İşletmeler tarafından seçilen yaklaşımda kullanılan girdiler, bir varlık veya yükümlülüğün fiyatlandırılmasında kullanılan varsayımları ifade etmektedir ve gözlemlenebilir ile gözlemlenebilir olmayan girdiler olarak ikiye ayrılmaktadır. Gözlemlenebilir girdiler, halka açık bilgiler gibi piyasa katılımcılarının varlıkları ya da yükümlülükleri fiyatlandırırken kullandıkları varsayımları yansıtan girdilerdir. Gözlemlenebilir olmayan girdiler ise piyasa verilerinin bulunmaması nedeniyle piyasa katılımcılarının varlıkları veya yükümlülükleri değerlerken kullandıkları mevcut en iyi bilgileri yansıtan girdilerdir. Standart, gerçeğe uygun değer tespitinde kullanılan girdilerin önem sırasına göre düzenlenmesi için bir hiyerarşi ortaya koymaktadır. Hiyerarşide öncelik gözlemlenebilir girdilere aittir. Bu nedenle birinci derecedeki ölçümlerde aktif piyasaların fiyat kotasyonları vardır ve varlık veya yükümlülüklerin piyasada istenildiği zaman el değiştirebildiği varsayılır. Seviye 1 girdisi olarak da adlandırılan aktif piyasadaki fiyatlar gerçeğe uygun değer en güvenilir kanıtını oluşturur. Seviye 2 girdileri, benzer ya da özdeş varlık ve yükümlülükler için aktif ve aktif olmayan bir piyasada oluşan fiyat kotasyonları, fiyat olmamasına rağmen gözlemlenebilir veya gözlemlenebilir olmayan piyasa verileriyle ilişkili olduğu doğrulanabilen kanıtlardan oluşur. Seviye 3 girdileri ise gözlemlenebilir olmayan girdilerden oluşur. Bu nedenle bu seviyedeki girdiler, piyasa katılımcıları tarafından varlık veya yükümlülükler fiyatlanırken kullanılan varsayımlar hakkında raporlama yapan işletmenin ortaya koyduğu tahminlerdir. Raporlamayı yapan işletme gözlemlenebilir olmayan girdileri, mevcut şartlar altındaki en iyi bilgilerle ve kendi verilerini de dâhil ederek ortaya koyar.

3. KAZANÇ KALİTESİNİN VE KALICILIĞININ KAVRAMSAL ANALİZİ VE ÖLÇÜMÜ

Çalışmanın bu bölümünde öncelikle kazanç kalitesi tanımlanarak kazanç kalitesinin kapsamı açıklanmış, takiben kazanç kalitesinin temel göstergeleri kısaca ele alınmıştır.

3.1. Kazanç Kalitesinin Tanımı ve Kapsamı

Kazanç kalitesi kavramına ilişkin literatürün gelişmesi ve kavramın yaygın olarak kullanımının artmış olmasına karşın, konuya ilişkin genel kabul görmüş bir ölçüm yöntemi ve üzerinde fikir birliği sağlanmış bir tanımı bulunmamaktadır (Schipper ve Vincent, 2003, s.97). FASB tarafından yapılan tanımda kazanç kalitesi, yatırımcıların içinde bulunulan döneme bağlı olan kazançları efektif bir biçimde kullanarak ilerleyen dönemlere ilişkin kazançların öngörülmesindeki yararlılıktır (Kurnaz ve Serçemeli, 2019, s.22). Kazanç kalitesi, farklı işletmelerin kârlılıkları arasında karşılaştırma yapabilme ihtiyacı ve kalite açısından oluşan farklılıkları açığa çıkarma amacı ile ortaya çıkmıştır (Bernstein, 1989, s.32). Geleceği öngörmeye daha etkili olan kazançların daha kaliteli olduğu ifade edilmektedir (Lev, 1989, s.153). Kazancın kalitesi sürdürülebilir olma özelliğine bağlanmakta ve kazancın nakde olan yakınlığı arttıkça kalitesinin artacağı ve gelecek döneme ilişkin nakit akışlarını tahmin edebilme özelliği ile yüksek kaliteli bir niteliğe sahip olacağı belirtilmektedir.

Kazancın, cari dönem performansını ortaya koyması, işletmenin gelecekteki performansını öngörmeye faydalı olması ve işletmenin içsel değerini doğru bir şekilde yansıtması gerekmektedir (Dechow ve Schrand, 2004, s.5). Kazanç kalitesi, işletmenin kazançlarını doğru bir şekilde yansıtma kabiliyeti ve geleceğe yönelik kazançlarını tahmin etmek için raporlanan kazançların güvenilirliğidir (Gissel, Giacomino ve Akers, 2005, s.32). Francis, Olsson ve Schipper 2006 yılında yaptıkları çalışmada kazanç kalitesine ilişkin 7 adet gösterge ortaya koymuştur. Bu göstergeler muhasebe ve piyasa kökenli göstergelerdir. Muhasebe kökenli göstergeler; tahakkuk kalitesi, kalıcılık, öngörülebilirlik, oynaklık ve finansal raporlardan edinilen verilerden oluşmaktadır. Piyasa kökenli göstergeler; değere ilişkinlik, doğru zamanda ve gerçeğe uygun sunum ile ihtiyatlılık olarak sınıflandırılmıştır (Francis, Olsson ve Schipper, 2006, s.261). İşletme yönetimi tarafından fazlasıyla müdahale edilen kazancın düşük kaliteye sahip olduğu düşünülmektedir. Ancak kazançların yönetilmemiş olması da yüksek kalite garantisi vermemektedir (Lo, 2008, s.352).

Gerçekleştirilmekte olan çalışmaların çoğunda, muhasebe politikalarının sağladığı esnekliğin yöneticiler tarafından kötüye kullanılması aracılığıyla ortaya çıkan kazanç yönetimi davranışları üzerine odaklanılmıştır (Adıgüzel, 2017, s.104). Uygulamada ise hem muhasebecilerin hem de yöneticilerin

Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri arasından yaptıkları tercihler ve seçtikleri politikalar ortaya çıkan kazanç miktarını etkilemektedir. Kazanç miktarı gerçeği yansıtmalı, yönetim manipülasyonlarından etkilenmemiş olmalı ve güvenilir olmalıdır.

3.2. Kazanç Kalitesinin Temel Göstergeleri

Kazanç bilgisinin belirleyici göstergeleri, kazanç kalitesini etkileyen temel faktörler olarak kabul edilmektedir. Bu faktörler, işletmenin faaliyet gösterdiği ortamdaki etkilenmekle beraber kullanım amacına veya araştırma alanına bağlı olarak büyük ölçüde değişiklik göstermektedir (Pagalung ve Sudibdyo, 2012, s.109). Literatür genelinde yapılmış olan çalışmaların büyük bir çoğunluğunda yer alan temel göstergeler; tahakkuk kalitesi, kalıcılık, tahmin edilebilirlik, istikrarlılık, oynaklık ve kazanç yönetimi olarak sıralanabilmektedir.

İşletmeler tarafından elde edilen kazançların nakit bileşeni ve tahakkuk bileşeninin bileşiminden meydana gelmekte olması sebebi ile kazanç kalitesinin ölçüldüğü analizlerin önemli bir kısmında tahakkuklar ve kaliteleri ele alınmaktadır. Nakit akışları daha önceden belli olmuş rakamlardan meydana geldiği için **tahakkukların kalitesi** aynı zamanda kazanç kalitesi anlamına gelmektedir. Tahakkuklar işletme faaliyetleri sonucunda ortaya çıktığından, bu faaliyetlerde meydana gelen değişim ile tahakkuklarda meydana gelen değişimin paralellik göstermesi gerekmektedir (Özkan, Durukan ve Dalkılıç, 2006, s.146). Başka bir ifade ile tahakkuklarda görülen bir değişiklik, işletmenin varlık ya da kaynaklarındaki bir değişiklikle ilişkili olmalıdır. Aksi durumda tahakkukların kalitesi düşük olacaktır.

Kazanç kalitesinin temel göstergelerinden biri olan **kalıcılık**, raporlanan firma kazançlarının sürdürülebilir olduğunu ifade etmekte olup kârın veya kazancın kalıcı olması daha istikrarlı ve daha kaliteli olduğuna işaret etmektedir (Lyimo, 2014, s.19). Bu nedenle, işletmeler tarafından istikrarlı bir şekilde büyüme eğilimi gösteren kazançlar arzu edilmektedir (Wild, Subramanyam ve Halsey, 2004, s.597). Dolayısıyla, gelir tablosunda rapor edilen olağandışı ve tekrar etmeyen kalemlerin kazançların sürdürülebilirliği üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu kabul edilmektedir. Bu kalemler finansal tablo analizinde, kazançların kalitesi açısından daha fazla dikkat gerektirmektedir. Kazanç kalitesi açısından **tahmin edilebilirlik**, geçmiş kazançların gelecekteki kazançları tahmin etme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Lipe, 1990, s.51). Aynı zamanda, tahmin edilebilirlik hem finansal raporlama sistemini hem de

onu oluşturan muhasebe sisteminin kalitesini birleştiren bir değişken olarak kabul edilmektedir. Tahmin edilebilirlik, muhasebe sisteminin kalitesini belirleyen finansal raporlamanın kalitesini etkilemekte ve aynı zamanda muhasebe sisteminin kalitesi de finansal raporlama kalitesine etki etmektedir (Menicucci, 2019, s.33).

İstikrarlılık yüksek kaliteli kazanç ile ilişkili olması dolayısıyla kazanç kalitesini değerlemede kullanılan bir yaklaşımdır. İçinde bulunulan ekonomik çevrenin ve işletmenin iş modelinin değişken olmasına karşın kazancın istikrarlı olması, işletme yönetiminin istikrarlaştırma uygulamaları yaptığına işaret edebilmektedir (Schipper ve Vincent, 2003, s.101). İstikrarsız dalgalanmaları ortadan kaldırarak sabit bir kazanç göstermek için yapılan istikrarlaştırma, kazanç yönetimi uygulamalarının başında gelmektedir. Genellikle yüksek kazanç dönemlerinde kazançları daha az göstermek ve düşük kazanç dönemlerinde de daha fazla göstermek amaçlanmaktadır.

İşletmelerin kazançlarının ne kadar istikrarlı ya da istikrarsız olduğunu ifade etmek üzere kullanılan bir diğer terim **kazanç oynaklığı**dır. Kazancı yüksek düzeyde oynaklık gösteren işletmelere yapılacak olan yatırımlar risk içermektedir. Çünkü, bu tür değişken kazançlar ileriye yönelik plan yapılmasını zorlaştırmakta ve özellikle borç yükümlülüklerini yerine getirmek için öngörülen nakit akışının gerçekleşmemesi ile sonuçlanabilmektedir. Yapılan araştırmalar, yatırımcıların yüksek oynaklık gösteren kazançlara sahip işletmelere yatırım yapmaktan kaçındıklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, kazançlarında düşük oynaklık gösteren işletmelerin değeri yükselmektedir (Nagy ve Neal, 2001, s.95-100).

Kazanç kalitesinin temel göstergelerinden bir diğeri ise **kazanç yönetimidir**. Kazanç yönetimi ve kazanç kalitesi birbirinden ayrı iki uygulama alanı olarak görünmesine karşın kazanç yönetimi uygulamalarına başvuran işletmelerin kazançlarının kalitesinin zaman içerisinde düşmeye başladığı görülmektedir. Bu nedenle kazanç yönetimi uygulamaları da kazanç kalitesinin ölçüm kriterleri arasında değerlendirilmektedir. En geniş anlamıyla kazanç yönetimi, işletme yönetimi tarafından belirlenmiş bir amaca ulaşmak veya analistler tarafından ortaya koyulmuş bir varsayımı gerçekleştirmek için ya da daha kalıcı bir kazanç serisi yaratmak için kazancın manipüle edilmesidir.

4. LİTERATÜR İNCELEMESİ

2008 küresel mâli krizden bu yana yapılan çalışmalar, bankaların gerçeğe uygun değer hiyerarşisi belirleme hususundaki takdiri, kazançlarını sorunsuz hale getirmek için kullandıklarını ortaya koymaktadır (Yao, Percy, Stewart ve Hu, 2018, s.50). Bu durum, yöneticilerin kazançlarını düzgünleştirmek için gerçeğe uygun değer muhasebesini kullanabiliyor olmalarının yıllık kazançları daha kalıcı hale getireceği anlamına gelmektedir. Ancak, yüksek düzeyde kazanç düzgünleştirmenin finansal tablolarda kazanç kalıcılığını azaltacağını savunan çalışmalar da mevcuttur (Barth, Landsman ve Wahlen, 1995, s.577-605).

Slavko Sodan, 2002-2011 döneminde Doğu Avrupa ülkelerinde gerçeğe uygun değer kullanımının kazanç kalitesini etkileyip etkilemediğini analiz etmiştir. 2015 yılında yayımlanan çalışmada kalıcılık, öngörülebilirlik, yumuşatma, tahakkuk kalitesi, değer alaka düzeyi ve muhafazakarlık olarak belirlenen altı kazanç kalitesi ölçütü kullanılmıştır. Gelişmiş ülkelere nazaran Doğu Avrupa'daki ülkelerin piyasa verilerinde ortaya çıkan eksiklik nedeniyle yöneticilere tahmin değerleriyle oynama imkânı doğmasından yola çıkılan çalışmanın sonucunda, finansal raporlamada gerçeğe uygun değer muhasebesini daha fazla kullanan firmaların ve bankaların daha düşük toplam kazanç kalitesine sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Sodan, 2015, s.1769).

Paoloni, Paolucci ve Menicucci tarafından 2017 yılında yayımlanan bir çalışmada, 2007 ve 2016 yılları arasında Avrupa bankacılık sektöründe gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımının kazanç kalitesi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışmada, bazı finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini tahmin etmek için değerlendirme modellerinin kullanılmasının yöneticilere fırsatçı davranışlar konusunda imkân tanınması üzerine odaklanılmıştır. Araştırmacılar kazanç kalitesini çok boyutlu olarak ele almış ve kalıcılık, öngörülebilirlik, değişkenlik olmak üzere farklı niteliksel özellikler üzerinde yoğunlaşmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, finansal tablo unsurlarında gerçeğe uygun değer muhasebesini sıklıkla kullanan bankaların daha yüksek kazanç kalitesi düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Uluslararası literatürde sıklıkla karşılaşılan ve bu çalışmanın da temel varsayımlarından biri olarak, özellikle dolaylı gözlemlenebilir (Seviye 2) ve gözlemlenemeyen (Seviye 3) girdiler ile gerçeğe uygun değer tahminlerinin belirlenmesinde ölçüm hataları ve yönetim yanlılığının oluşabilmesi kazanç kalitesini düşürebilir ve kazanç kalıcılığını azaltabilir. 2010 yılında

Song, Thomas ve Yi tarafından yapılan çalışmada, Seviye 1 girdileri ile belirlenen gerçeğe uygun değer ölçümlerinin, Seviye 2 ve Seviye 3 girdileri ile belirlenenlere göre değer alaka düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Song, Thomas ve Yi, 2010, s.29).

Gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımı, finansal tablo unsurlarının değerlendirme dönemlerinde bazı gerçekleşmemiş kazanç ya da kayıpların raporlanmasını gerektirmektedir. Literatürde, diğer kapsamlı gelir içerisinde raporlanan gerçeğe uygun değer düzeltmelerinin, bankaların gelecekteki performanslarının tahmin edilmesindeki etkisinin ölçüldüğü çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda, diğer kapsamlı gelir tablosunda raporlanan gerçeğe uygun değer düzeltmelerinin ilerleyen yıllar için kazanç tahminlerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, diğer kapsamlı gelir tablosuna dâhil edilen gerçeğe uygun değerle ilgili gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplara dair farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bratten, Caushali ve Khan tarafından yapılan çalışmada, satılmaya hazır finansal varlıkların gerçekleşmemiş kazanç ve kayıpları gelecekteki kazançlarla pozitif olarak ilişkilendirilirken, nakit akış riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıkların gerçekleşmemiş kazanç ve kayıpları negatif olarak ilişkilendirilmektedir (Bratten, Caushali ve Khan, 2016, s.280).

5. ARAŞTIRMA

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’de faaliyet gösterip BDDK bünyesinde yer alan mevduat bankalarında gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımının ve hiyerarşi seçimlerinin kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisini ölçmek adına panel veri analizi uygulaması yapılmıştır.

5.1. Araştırmanın Amacı, Önemi ve Kapsamı

Bankalar başta olmak üzere finans sektöründe yer alan kuruluşlar için gerçeğe uygun değer ölçümü finansal tablolarda önemli farklılıklar yaratmaktadır. Başka bir ifade ile gerçeğe uygun değer muhasebesinin en fazla finansal araçların değerlendirilmesinde kullanılması ve finansal araçların da bankalar tarafından yüksek miktarda tutulması nedeniyle çalışmanın uygulama alanı bankalar olarak seçilmiştir. Türkiye’deki bankaların gelişmiş ülkelerdeki bankalara göre değerlendirme teknikleri kullanarak gerçeğe uygun değerleri daha sık tahmin etmesi beklenmektedir. Bu durum, yöneticilere tahmin değerleriyle oynama yapma imkânı vermekte, fırsatçı kazanç yönetimi uygulamalarını arttırmakta ve böylece raporlanan kazancın kalitesinin düşmesine neden

olabilmektedir. Özetle gerçeğe uygun değer tahmin edilmesi, yönetim kararlarının kullanılması ve finansal raporlamanın kalitesini düşürebilecek kasıtlı önyargılar için fırsat yaratabilmektedir.

Bu çalışma ile mevduat bankalarının 2013 ve 2019 yılları arasındaki 7 yıllık dönemde dönem sonu finansal tablolarında yer alan gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımının kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle, mevduat bankalarının dönem sonu bağımsız denetim raporlarında yayımlanan gerçeğe uygun değer kullanımına dair dipnotlar analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kazanç kalitesinin ölçüm kriterleri arasında yer alan kazanç kalıcılığı ile gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımı arasındaki ilişkinin tespiti amacıyla panel veri analizi uygulanmıştır.

Bu çalışmayı özgün kılan unsur, çalışmanın kazanç kalitesinin gerçeğe uygun değer muhasebesi ile ilişkisini ölçen temel hipoteze sahip olmasıdır. Ayrıca konu hakkında daha önceden yapılmış olan ulusal çalışmalar, daha çok gerçeğe uygun değer muhasebesi ile finansal tablolar üzerindeki etkisine odaklanmış olup gerçeğe uygun değer muhasebesinin kazanç kalitesi ile ilişkisi analiz edilmemiştir.

Çalışma 01.01.2020 tarihi itibarıyla BDDK’da kayıtlı 32 adet mevduat bankasını kapsamaktadır. Kapsam dâhiline alınan bankaların listesi Tablo 1’de gösterilmiştir. TFRS 13’ün 31.12.2012 tarihinden sonraki hesap dönemlerinde uygulanmaya başlaması nedeniyle analiz 2013 yılından başlatılmıştır. Türk bankacılık sektöründe yer alan Kalkınma ve Yatırım Bankaları, Katılım Bankaları ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Bünyesindeki Bankalar faaliyet süreçlerinin farklılık göstermesi nedeniyle örneklem setine dâhil edilmemiştir ve bu durum çalışmanın kısıtını oluşturmuştur.

Tablo 1. Çalışma Kapsamına Alınan Mevduat Bankaları

AKBANK T.A.Ş.	HABİB BANK LİMİTED	ŞEKERBANK T.A.Ş.
ALTERNATİFBANK A.Ş.	HSBC BANK A.Ş.	T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.
ANADOLUBANK A.Ş.	ICBC TURKEY BANK A.Ş.	TURKISH BANK A.Ş.
ARAP TÜRK BANKASI A.Ş.	ING BANK A.Ş.	TURKLAND BANK A.Ş.
BANK MELLAT	INTESA SANPAOLO S.P.A.	TÜRKİYE EKONOMİ BANKASI A.Ş.
BANK OF CHINA TURKEY A.Ş.	JP MORGAN CHASE BANK NATIONAL ASSOCIATION	TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.
BURGAN BANK A.Ş.	MUFG BANK TURKEY A.Ş.	TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.
CITIBANK A.Ş.	ODEA BANK A.Ş.	TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.
DENİZBANK A.Ş.	QNB FİNANSBANK A.Ş.	TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.
DEUTSCHE BANK A.Ş.	RABOBANK A.Ş.	YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.
FİBABANKA A.Ş.	SOCIETE GENERALE S.A.	

Araştırmanın Hipotezleri ve Modelleri

Araştırmada öncelikle mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımları ile kazanç kalıcılığı arasında bir ilişki olup olmadığı ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmanın ilk hipotezi aşağıdaki şekilde oluşturulmuş ve gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımının kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisinin yönü hakkında bir tahmin yapılmamıştır.

H_{1a} : Mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer muhasebesini kullanmaları ile kazançlarının kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Doğrudan gözlemlenebilir piyasa girdilerine dayanılarak gerçeğe uygun değer belirlenmesi yoluyla ölçülen Seviye 1 varlıklarının daha güvenilir olduğu ve dolayısıyla kazanç kalıcılığını olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Bu varsayımdan yola çıkılarak, çalışmanın diğer hipotezi aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

H_{1b} : Mevduat bankalarının Seviye 1 girdileri ile değerledikleri finansal varlıkları ile kazançlarının kalıcılığı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Yönetimsel takdir içeren Seviye 2 ve Seviye 3 varlıklarının kazanç kalıcılığını artırıp artırmadığı veya zayıflattığına dair birbiri ile çelişen argümanların sunulduğu çok sayıda çalışmanın varlığı nedeniyle aşağıda yer alan hipotezler kurulmuştur.

H_{0a} : Mevduat bankalarının Seviye 2 girdileri ile değerledikleri finansal varlıkları ile kazançlarının kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H_{0b} : Mevduat bankalarının Seviye 3 girdileri ile değerledikleri finansal varlıkları ile kazançlarının kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Temel hipotezlerin belirlenmesinin ardından analize ilişkin modelin kurulması adına, test değişkenlerinin her biri için eksik değere sahip olan gözlemler analiz dışı bırakılmıştır. Böylece nihai örneklem 32 mevduat bankası ile ilişkili 224 banka yılı gözleminden oluşmaktadır. H_{1a} hipotezinin test edilmesi amacıyla, mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer muhasebesini kullanmalarının kazanç kalıcılığı ile ilişkili olup olmadığını incelemek için aşağıda yer alan model kurulmuştur.

Model 1: $EBT_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 EBT_{it} + \beta_2 FV_{it} + \beta_3 EBT_{it} * FV_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 DEPOSITS_{it} + \beta_6 EQUITY_{it} + \beta_7 LOANS_{it} + \langle \text{Year Controls} \rangle + \langle \text{Banks Control} \rangle + \epsilon_{it}$

Model 1’de, EBT_{it+1} (Earnings Before Tax) bağımlı değişkeni banka i için t+1 yıl boyunca toplam aktiflere göre ölçeklendirilen vergi öncesi kazancı; EBT_{it} bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki toplam aktiflere göre ölçeklendirilen vergi öncesi kazancı; FV_{it} (Fair Value) bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki aktif toplamı içerisinde gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıkların payını; $SIZE_{it}$ bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki toplam aktif büyüklüğünün doğal logaritmasını; $DEPOSITS_{it}$ bağımsız değişkeni banka i için, t yılındaki aktif toplamı içinde toplam mevduatların payını; $EQUITY_{it}$ bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki aktif toplamı içinde özkaynakların payını; $LOANS_{it}$ bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki aktif toplamı içinde kredi ve alacakların payını temsil etmektedir. $EBT_{it} * FV_{it}$ değişkeni ise EBT_{it} ve FV_{it} bağımsız değişkenlerinin EBT_{it+1} bağımlı değişkeni üzerindeki bileşik etkisini gösteren modelin etkileşim değişkenidir.

Model 1 ile H_{1a} hipotezi test edildikten sonra, gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin sınıflandırma seçimlerinin kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu amaçla kurulan Model 2, gerçeğe uygun değer ölçümünün Seviye 1, Seviye 2 ve Seviye 3 girdilerine dayalı olarak sınıflandırılmasının kazanç kalıcılığına etkisini analiz etmektedir. Diğer bir deyişle, ihtiyari olmayan gerçeğe uygun değer girdileri ile kısmen veya tamamen ihtiyari gerçeğe uygun değer girdilerinin kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisinin farklı olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Model 2: $EBT_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 EBT_{it} + \beta_2 L1A_{it} + \beta_3 L2A_{it} + \beta_4 L3A_{it} + \beta_5 L1A_{it} * EBT_{it} + \beta_6 L2A_{it} * EBT_{it} + \beta_7 L3A_{it} * EBT_{it} + \beta_8 SIZE_{it} + \beta_9 DEPOSITS_{it} + \beta_{10} EQUITY_{it} + \beta_{11} LOANS_{it} + \langle \text{Year Controls} \rangle + \langle \text{Banks control} \rangle + \epsilon_{it}$

Model 1'den farklı olarak Model 2'de, L1A (Level 1 Assets) bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki Seviye 1 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıkların aktif toplamı içindeki payını; L2A (Level 2 Assets) bağımsız değişkeni banka i için, t yılındaki Seviye 2 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıkların aktif toplamı içindeki payını; L3A (Level 3 Assets) bağımsız değişkeni banka i için t yılındaki Seviye 3 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıkların aktif toplamı içindeki payını ifade etmektedir. $L1A_{it} * EBT_{it}$, $L2A_{it} * EBT_{it}$ ve $L3A_{it} * EBT_{it}$ değişkenleri EBT_{it} ile L1A, L2A ve L3A bağımsız değişkenlerinin EBT_{it+1} bağımlı değişkeni üzerindeki bileşik etkisini gösteren modelin etkileşim değişkenleridir.

β_5 katsayısının, ihtiyari olmayan Seviye 1 girdi kullanımının kazanç kalıcılığını artırdığı varsayımıyla tutarlı olarak pozitif olduğu tahmin edilmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi Seviye 2 ve Seviye 3 varlıkları ile kazanç kalıcılığı arasındaki karşıt argümanlar nedeniyle β_6 ve β_7 katsayıları ile ilgili bir yön tahmini bulunmamaktadır.

Bir sonraki adım olarak finansal varlıkları, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan ve diğer kapsamlı gelire yansıtılan şeklinde ikiye ayırarak, bu iki tür gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıkların kazanç kalıcılığı üzerinde benzer bir etkiye sahip olup olmadığı test edilmiştir. Bu amaçla, Model 1'de yer alan $EBT_{it} * FV_{it}$ etkileşim değişkeni yerine $FVTPL_{it}$ (Fair Value Through Profit and Loss) * EBT_{it} ve $FVTOCI_{it}$ (Fair Value Through Other Comprehensive Income) * EBT_{it} etkileşim değişkenleri kullanılmıştır.

H_{1c} : Mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlık sınıflamaları ile kazançların kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Model 3: $EBT_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 EBT_{it} + \beta_2 FVTPL_{it} + \beta_3 EBT_{it} * FVTPL_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 DEPOSIT_{sit} + \beta_6 EQUITY_{it} + \beta_7 LOANS_{it} + \langle \text{Year Control} \rangle + \langle \text{Banks Control} \rangle + \epsilon_{it}$

H_{1d} : Mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlık sınıflamaları ile kazançların kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

$$\text{Model 4: } EBT_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 EBT_{it} + \beta_2 FVTOCI_{it} + \beta_3 EBT_{it} * FVTOCI_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 DEPOSITS_{it} + \beta_6 EQUITY_{it} + \beta_7 LOANS_{it} + \langle \text{Year Control} \rangle + \langle \text{Banks Control} \rangle + \epsilon_{it}$$

5.2. Araştırmanın Bulguları

Bu çalışmada da olduğu gibi birim sayısının gözlem sayısından fazla olduğu dinamik yapıdaki panel modellerde GMM tahmincisi kullanılmaktadır ve bu tür veri kümeleri için birim kök testleri uygulanamamaktadır (Kripfganz, 2019). Ancak, çalışmada serilerin durağan olmama ihtimaline karşılık birinci ve ikinci derece farkları alınarak trendden arındırılmıştır.

Aşağıda modeller için GMM spesifikasyon testleri ve panel veri analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2. Model 1 İçin GMM Spesifikasyon Testleri

	Test	P değeri
MODEL 1	Wald	0,000
	Hansen	0,239
	AR (1)	0,317
	AR (2)	0,313

Bu testlerden ilki olan Wald testi ile bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklamakta anlamlı olup olmadığı test edilmektedir. Wald testi için kurulan hipotezler aşağıdaki gibidir:

H_0 : Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama gücü yoktur.

H_1 : Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama gücü vardır.

Wald testi sonucuna göre P değerinin 0,01'den küçük olması nedeniyle H_0 hipotezi reddedilmiştir. Böylece Model 1'de yer alan bağımsız değişkenlerin birlikte bağımlı değişkeni yeterli düzeyde açıkladığı ve modelin bir bütün olarak anlamlı olduğu anlaşılmıştır. Model 1 için kullanılan GMM tahmincisinin en önemli varsayımlarından birinin araç değişkenlerin dışsallığı olduğu belirtilmişti. Bu bağlamda, GMM tahmininde kullanılan araç değişkenlerin geçerli olup olmadığını, bir başka ifadeyle aşırı tanımlama kısıtlarının geçerli olup olmadığını test etmek için J istatistiği olarak bilinen Hansen testi ya da Sargan testi uygulanmaktadır. Birim sayısının zaman boyutundan büyük olduğu modellere uygunluğu nedeniyle Hansen testi tercih edilmiştir ve aşağıda yer alan hipotezler kurulmuştur.

H_0 : Araç değişkenler dışsaldır / Aşırı tanımlama kısıtları geçerlidir.

H_1 : Araç değişkenler dışsal değildir / Aşırı tanımlama kısıtları geçerli değildir.

Hansen testinde olasılık değerlerinin $P > 0,01$ olması beklenir. Tablo 2’de görüldüğü üzere, Model 1 için Hansen testi P değeri 0,239 olarak bulunmuştur ve bu nedenle H_0 hipotezi reddedilmemiştir. Modelde yer alan araç değişkenler dışsaldır ve aşırı tanımlama kısıtı geçerlidir. Bir sonraki adım olarak, değişkenler arasında otokorelasyonun var olup olmadığına ilişkin AR (1) ve AR (2) testleri uygulanmıştır. Her iki test için de aşağıda yer alan hipotezler kurulmuştur.

H_0 : Hata terimleri arasında ikinci dereceden otokorelasyon yoktur.

H_1 : Hata terimleri arasında ikinci dereceden otokorelasyon vardır.

AR (1) ve AR (2) testi için P değerinin 0,05’den küçük olması anlamlı ve 0,05’den büyük olması anlamsız olduğunu ifade etmektedir. Kurulan modelde otokorelasyon probleminin bulunmaması amacıyla test değerlerinin 0,05’den büyük çıkması hedeflenmektedir. Tablo 2’de yer alan AR (1) ve AR (2) testlerinin P değerleri 0,05’den büyük hesaplanmıştır. Bu durumda, H_0 hipotezi kabul edilmiştir ve modelde yer alan hata terimleri arasında ikinci dereceden otokorelasyon problemi bulunmamaktadır.

Tablo 3. Model 1’e Ait Analiz Bulguları

Bağımlı Değişken: EBT_{it+1}					
Bağımsız Değişken	Beklenen Etki	Katsayı	Standart Hata	z değeri	$P > z $
EBT	+	0,58612	0,07434	7,88	0,000***
FV	?	-0,02212	0,07414	-0,47	0,639
EBT*FV	+ / -	-0,22473	0,04373	-5,14	0,000***
SIZE	?	-0,04370	0,02672	-1,64	0,102
DEPOSITS	?	-0,22798	0,07606	-3,00	0,003***
EQUITY	?	-0,87879	0,05423	-16,2	0,000***
LOANS	?	0,14565	0,00911	15,98	0,000***

* %10, ** %5 ve *** %1 düzeylerinde anlamlılıkları göstermektedir.

Tablo 3’de katsayılar, standart hatalar, z istatistikleri ve z istatistikleri için olasılıklar ($P > |z|$) yer almaktadır. Tablo 3’e göre, vergi öncesi kazanç değişkeni ile önceki dönem değerleri arasında %1 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Vergi öncesi kazanç ile kazançların kalıcılığının gerçeğe uygun değerle ölçülen finansal varlıkların seviyesine göre nasıl değiştiğini ölçen etkileşim değişkeni arasında anlamlı bir ilişki çıkması beklenmekteydi, ancak beklenen etkinin yönü tahmin edilememekteydi. Analiz neticesinde $EBT_{it} * FV_{it}$

etkileşim değişkeni ile vergi öncesi kazanç arasında %1 düzeyinde anlamlı ve negatif bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durumda, Model 1 ile test edilen ve bankaların gerçeğe uygun değer muhasebesini kullanmaları ile kazançların kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu savunan H_{1a} hipotezi kabul edilmiştir.

Bankaların toplam mevduatlarının aktif toplamına bölünmesi ile oluşan DEPOSITS bağımsız değişkeni ile kazançların kalıcılığı arasında anlamlı ve negatif bir ilişki bulunmuştur. Tablo 3'e göre mevduat oranında ortaya çıkan bir birimlik artış, kazanç kalıcılığını 0,22798 birim azaltmaktadır. Bankaların özkaynak toplamının aktif toplamına oranını gösteren EQUITY bağımsız değişkeni, varlıkların özkaynaklar ile finanse edilen bölümünü temsil etmekte ve bankalar tarafından olağandışı zararların nasıl karşılanacağını ifade etmektedir (Sarıtaş, Kangallı Uyar ve Gökçe, 2016, s.92). Tablo 3'de görüldüğü gibi, özkaynak oranı ile kazanç kalıcılığı arasında %1 düzeyinde anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki belirlenmiştir. Tablo 3'e göre bağımlı değişken EBT_{it+1} ile aralarında anlamlı ilişki bulunan son bağımsız değişken kredi ve alacakların aktif toplamına oranını temsil eden LOANS değişkenidir. Vergi öncesi kazanç ile aralarında %1 düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır.

Model 1 için GMM spesifikasyon testlerinin ne ifade ettiği, hangi testlerin uygulandığı, olasılık değerlerinin nasıl yorumlanacağı ve kurulan hipotezler yukarıda açıklanmıştır. Bu nedenle diğer modeller için tekrar ayrı ayrı açıklama yapılmamış ve tüm spesifikasyon testleri her bir model için sağlandığından tekrar gösterilmemiştir.

Tablo 4. Model 2'ye Ait Analiz BulgularıBağımlı Değişken: EBT_{it+1}

Bağımsız Değişken	Beklenen Etki	Katsayı	Standart Hata	z değeri	P > z
EBT	+	0,53370	0,15439	3,46	0,001***
L1A	?	-0,43342	0,30850	-1,40	0,160
L2A	?	0,63140	0,33841	1,87	0,062*
L3A	?	18,53347	57,79941	0,32	0,753
L1A*EBT	+	23,29557	12,53268	1,86	0,063*
L2A*EBT	+/-	-31,700	12,60588	-2,51	0,012**
L3A*EBT	+/-	-807,647	2824,191	-0,29	0,775
SIZE	?	-0,01033	0,02291	-0,45	0,652
DEPO-SITS	?	-0,60124	0,24825	-2,42	0,015**
EQUITY	?	-0,77323	0,17586	-4,40	0,000***
LOANS	?	0,12756	0,03109	4,10	0,000***

* %10, ** %5 ve *** %1 düzeylerinde anlamlılıkları göstermektedir.

Tablo 4'de yer alan sonuçlara göre Model 1 ile paralel olarak, vergi öncesi kazanç değişkeni ile önceki dönem değerleri arasındaki ilişki %1 düzeyinde anlamlı ve pozitif olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla, gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıkların seviye bazlı etkileşim değerlerinin dâhil edildiği Model 2'de vergi öncesi kazancın cari dönem değerinde ortaya çıkan bir birimlik artışın bir sonraki dönemin vergi öncesi kazancında 0,53370 birimlik bir artışa neden olduğu saptanmıştır. Model 1 ile uyumlu olarak kazanç kalıcılığı ile kredi ve alacak oranı arasında anlamlı ve pozitif yönlü; mevduat oranı ve özkaynak oranı ile anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Tablo 4'e göre, kredi ve alacak oranında yaşanan bir birimlik artış kazanç kalıcılığında 0,12756 birimlik bir artış yaratmaktadır. Mevduat oranında ortaya çıkan bir birimlik artış kazanç kalıcılığını 0,60124 birim azaltmaktadır.

Model 2'de yer alan L1A*EBT etkileşim değişkeni ile bağımlı değişken arasında %10 düzeyinde anlamlı ve beklenildiği gibi pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Bu nedenle, bankaların Seviye 1 varlıkları ile kazançların kalıcılığı arasında pozitif bir ilişki bulunduğunu savunan H_{1b} hipotezi kabul edilmiştir. Tablo 4'e göre L2A*EBT etkileşim değişkeni ile kazanç kalıcılığı arasında %5 düzeyinde anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Ancak yönetsel varsayımlara dayanan ve tamamen ihtiyari

değerlerle ölçülen Seviye 3 varlıklarının kazanç kalıcılığı ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla, bankaların Seviye 2 varlıkları ile kazanç kalıcılığı arasında bir ilişki bulunmadığını savunan H_{0a} hipotezi reddedilirken, Seviye 3 varlıkları ile kazanç kalıcılığı arasında bir ilişki bulunmadığını savunan H_{0b} hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 5. Model 3'e Ait Analiz Bulguları

Bağımlı Değişken: EBT_{t+1}						
Bağımsız Değişken	Beklenen Etki	Katsayı	Standart Hata	z değeri	P > z	
EBT	+	0,61237	0,22012	2,78	0,005***	
FVTPL	?	-0,48840	0,29453	-1,66	0,097**	
EBT*FVTPL	+ / -	18,3507	10,43678	1,76	0,079**	
SIZE	?	-0,01528	0,00947	-1,61	0,107	
DEPOSITS	?	-0,24501	0,15407	-1,59	0,112	
EQUITY	?	-0,46187	0,27684	-1,67	0,095**	
LOANS	?	0,07658	0,04785	1,60	0,110	

* %10, ** %5 ve *** %1 düzeylerinde anlamlılıkları göstermektedir.

Tablo 5'e göre, vergi öncesi kazanç değişkenin önceki dönem değerleri ile arasında %1 düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlü, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar ile arasında %5 düzeyinde anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Modelin etkileşim değişkenini gösteren $FVTPL_{it} * EBT_{it}$ bağımsız değişkeninin katsayısı pozitifdir ve %5 düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Bu durum gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan şeklinde sınıflandırılan finansal varlıkların oranı arttıkça kazanç kalıcılığının arttırdığını göstermektedir. Dolayısıyla H_{1c} hipotezi kabul edilmiştir. Model 1 ve Model 2 ile uyumlu olarak özkaynak oranı ile kazanç kalıcılığı arasında %5 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Model 1 ve Model 2'de olduğu gibi özkaynak oranı kazanç kalıcılığını negatif yönde etkilemektedir.

Tablo 6. Model 4'e Ait Analiz Bulguları

Bağımlı Değişken: EBT_{t+1}

Bağımsız Değişken	Beklenen Etki	Katsayı	Standart Hata	z değeri	P > z
EBT	+	0,56743	0,22931	2,47	0,013**
FVTOCI	?	0,00040	0,29543	0,00	0,999
EBT*FV-TOCI	+ / -	5,73057	7,27082	0,79	0,431
SIZE	?	-0,01491	0,00863	-1,73	0,084
DEPOSITS	?	-0,27568	0,16999	-1,62	0,105
EQUITY	?	-0,46466	0,28850	-1,61	0,107
LOANS	?	0,07800	0,04999	1,56	0,119

* %10, ** %5 ve *** %1 düzeylerinde anlamlılıkları göstermektedir.

Model 4 için dinamik panel veri analizi sonuçlarını gösteren Tablo 6'ya göre, vergi öncesi kazanç oranı dışındaki bağımsız değişkenlerin kazanç kalıcılığı ile arasında istatistikî açıdan anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Bu durum gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan şekilde sınıflanan finansal varlıkların kazanç kalıcılığı ile ilişkili olmadığını göstermiştir. Dolayısıyla H_{1d} hipotezi reddedilmiştir.

5.3. Panel Veri Analizi Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Model 1'e ait dinamik panel veri analizi sonuçları, mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer muhasebesini kullanmaları ile kazançlarının kalıcılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Bu sonuç, mevduat bankalarının aktif toplamı içerisinde gerçeğe uygun değerle ölçülen finansal varlıklarında yaşanan artışın kazancın kalıcılığını etkilediği savı için güçlü bir destek sağlamıştır. Mevduat bankalarının toplam mevduatlarının aktif toplamına bölünmesi ile oluşan DEPOSITS bağımsız değişkeni ile kazançların kalıcılığı arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Mevduat sahiplerinden alınan borcun ne kadarının aktiflerle karşılandığını gösteren bu oranın artması, bankanın yabancı kaynakları arasında yüksek maliyete sahip mevduat payının arttığını göstermektedir. Bu durum, faiz marjlarının daralması, kaynak maliyetlerindeki artışın nihai işlemlere yansıtılmasında ortaya çıkan başarısızlık sonucu kazancın düşmesi ve kalıcılığının azalması şeklinde sonuçlanabilir (Türker Kaya, 2002).

Mevduat bankalarının özkaynak toplamının aktif toplamına oranını gösteren EQUITY bağımsız değişkeni, varlıkların ne kadarlık kısmının özkaynaklar ile finanse edildiğini göstermekte ve bankalar tarafından anormal zararların nasıl karşılanacağını ifade etmektedir. Sermaye yeterlilik ölçütü olarak kullanılan bu oran, dış kaynaklara olan bağımlılığı azaltmakta ve çoğunlukla yüksek kazançlara ulaşılmasında etkin olmaktadır (Taşkın, 2011, s.294). Bankaların dönemsel kazançları ve sermaye yeterliliklerinin ölçümünde kullanılan özkaynak oranı ile bankaların kazanç oranı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki beklenmekte (Berger, 1995, s.439) ve uluslararası literatür de bu beklentiyi desteklemektedir. Ancak elde edilen sonuçlara göre özkaynak oranı ile kazanç kalıcılığı arasında %1 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmasına karşın, bu ilişkinin yönü beklenilenin aksine negatif çıkmıştır. Özkaynaklarda yaşanan artış özkaynak oranının yükselmesine ve finansal varlıkların özkaynaklara bölünmesi ile oluşan kaldıraç oranının ise düşmesine neden olabilmektedir. Kaldıraç oranının düşmesi, düşük riskin göstergesi olmakta ve düşük risk de düşük getiri ile sonuçlanabilmektedir. Böylece, özkaynak oranı ile kazanç kalıcılığı arasındaki anlamlı negatif ilişki, özkaynak oranı ile kaldıraç oranı arasındaki ters yönlü ilişki ile açıklanabilir.

Model 1 sonuçlarına göre kredi ve alacakların aktif toplamına oranını temsil eden LOANS değişkeni ile kazanç kalıcılığı arasında %1 düzeyinde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Bankaların kredi riskinin ya da kredi kalitesinin bir oranı olan LOANS ile kazanç kalıcılığı arasındaki ilişki bankaların aldığı risklerin derecesine bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Çünkü sorunlu kredilerin oranında yaşanan artış, bankalara yönelik olumsuz bir bakış açısı geliştirebilmekte ve bu da bankaların kredibilitesini düşürebilmektedir. Aynı zamanda, geri ödenmeyen yüksek riskli krediler için karşılık ayrılması ve bu karşılıkların da net faiz gelirinden düşürülmesi nedeniyle bankalarda aktif kalitesi ve kazançlar düşebilmektedir (Şahbaz ve İnkaya, 2012, s.72). Ancak, bankaların mevduatlarını krediye dönüştürmesi net faiz marjını arttırmakta ve bu durum da kazançların artmasına ve kalıcı olmasına sebep olabilmektedir (Okuyan ve Karataş, 2017, s.401).

Model 2 mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer hiyerarşisi kullanımlarının kazanç kalıcılığı ile ilişkisini ölçmektedir. Elde edilen bulgulara göre, $L1A_{it} * EBT_{it}$ etkileşim değişkeni ile kazanç kalıcılığı arasında %10 düzeyinde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ve bu ilişkinin yönü beklenildiği gibi pozitifdir. Bu sonuç, ihtiyari olmayan Seviye 1 girdi kullanımının kazanç

kalıcılığını artırdığı varsayımıyla tutarlıdır (Landsman, 2007, s.23). Elde edilen sonuçlar, finansal varlıkların gerçeğe uygun değerlerinin Seviye 1 girdilerine dayanarak güvenilir bir şekilde ölçülmesinin gelecekteki performans beklentilerini yansıttığını ve dolayısıyla kazancın kalıcılığını artırdığını göstermektedir. Daha önce de belirtildiği gibi Seviye 2 ve Seviye 3 varlıkları ile kazanç kalıcılığı arasındaki ilişki hakkında karşıt argümanların varlığı nedeniyle $L2A_{it} * EBT_{it}$ ve $L3A_{it} * EBT_{it}$ etkileşim değişkenlerinin katsayıları ile ilgili bir yön tahmini bulunmamaktaydı. Analiz sonuçlarına göre $L2A_{it} * EBT_{it}$ etkileşim değişkeni ile kazanç kalıcılığı arasında %5 düzeyinde anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Ancak yönetsel varsayımlarla ve tamamen ihtiyari değerlerle ölçülen Seviye 3 varlıklarının kazanç kalıcılığı ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Bu sonuç, gözlemlenemeyen Seviye 3 girdilerini kullanmanın yaratabileceği ölçüm hatası ve yönetim önyargısının, mevcut kazançların gelecekteki işletme performansını tahmin etme kabiliyetini kısıtlayabileceği argümanı için bir kanıt sağlayamamıştır.

Model 3 ve Model 4, mevduat bankalarının finansal varlıklarını gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan ve diğer kapsamlı gelire yansıtılan şeklinde sınıflandırmalarının kazanç kalıcılığına etkisini ölçmektedir. Elde edilen sonuçlar, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların kazanç kalıcılığını pozitif yönde etkilediğini göstermektedir. Bağımsız denetim raporları analiz edildiğinde, mevduat bankalarının 2013 ve 2019 arasındaki 7 yıllık dönemde finansal tablolarında yer alan ve gerçeğe uygun değerle değerledikleri finansal varlıklarının yaklaşık %80'inin gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan ve diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan oluştuğu görülmektedir. İlgili grup içerisinde gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar %13 ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar ise %87 oranındadır. Başka bir ifade ile gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların oranı gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların yaklaşık 7 katını oluşturmaktadır. Ancak gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlık sınıflaması ile kazanç kalıcılığı arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

6. SONUÇ

Literatür genelinde araştırmacılar, akademisyenler ve uygulayıcılar tarafından gerçeğe uygun değer muhasebesine ilişkin olumlu ve olumsuz birçok görüş bulunmaktadır. Olumsuz görüşler arasında, doğrudan gözlemlenebilir piyasa değerlerinin olmaması durumunda, gerçeğe uygun değer yaklaşımının yanlış değerlendirme ve ahlaki açıdan tehlike yaratması sorunu yer almaktadır. Çünkü yöneticiler gözlemlenemeyen girdiler aracılığıyla yatırımcıların beklentilerini karşılayabilecek önyargılı tahminlere odaklanabilmekte ve kendi hedeflerini gerçekleştirmek için kazanç yönetim aracı olarak kullanılabilir. Bu nedenle gerçeğe uygun değer hiyerarşisinde 2. ve 3. seviye girdiler önem arz etmektedir. İlgili girdiler yönetim tarafından tahmin edilmekte ve böylece iç tahminleri muhasebe manipölasyonu ve kazanç yönetimi amaçları için kullanma fırsatı doğmaktadır. Yönetimin takdir yetkisini arttıran uygulamalar kazanç yönetimi davranışlarını arttırmakta ve bu nedenle kazanç kalitesi düşmektedir.

Bu çalışmada, gerçeğe uygun değer girdilerinin hangi hiyerarşi seviyesinde kazanç kalitesini etkilediğini ve finansal tabloların sonuçlarını manipüle etmek için hangi finansal araçların daha fazla kullanılabilirleğini belirlemek adına analizler yapılmıştır. Çalışma, gerçeğe uygun değerin en fazla finansal araçların değerlendirilmesinde esas olarak kullanılması ve finansal araçların da bankalar tarafından yüksek miktarda tutulması nedeniyle bankalarda uygulanmıştır. Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların yaklaşık %60’ı mevduat bankasıdır. Bu nedenle analiz mevduat bankaları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Türkiye’deki mevduat bankalarının gelişmiş ülkelerdeki bankalara göre değerleme teknikleri kullanarak gerçeğe uygun değerleri daha sık tahmin etmesi beklenmiştir. Bu durumun, yöneticilere tahmin değerleriyle oynama yapma imkânı verdiği ve böylece raporlanan kazancın kalitesinin düşmesine neden olduğu varsayılmıştır. Yapılan incelemenin ardından, mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer hiyerarşisine yer verdikleri finansal tablo kalemlerinin oranları birbirinden farklılık göstermekle birlikte, tutar açısından finansal varlıkların finansal yükümlölüklerle oranla daha fazla olduğu görülmüştür. Bu nedenle gerçeğe uygun değer muhasebesinin kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisi finansal varlıklar aracılığıyla analiz edilmiştir.

Çalışmanın uygulama bölümünde gerçekleştirilen panel veri analizi ile gerçeğe uygun değer muhasebesinin kazanç kalıcılığı üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Bu bağlamda, mevduat bankalarının aktif toplamları

içerisinde gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlık oranı arttıkça kazanç kalıcılığının azalmaya başladığı görülmüştür. Gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlık oranında yaşanan artışın hangi hiyerarşi seviyesinde kazanç kalıcılığını pozitif yönde ve hangi hiyerarşi seviyesinde kazanç kalıcılığını negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Seviye 1 girdileri ile değerlendirilen finansal varlık oranındaki artışın kazanç kalıcılığını pozitif yönde, Seviye 2 girdileri ile değerlendirilen finansal varlık oranındaki artışın ise kazanç kalıcılığını negatif yönde etkilediği görülmüştür. 2013 ve 2017 yılları arasında Seviye 1 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıkların başında satılmaya hazır finansal varlıklar, 2018 ve 2019 yıllarında ise gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar yer almaktadır. Seviye 2 girdileri ile değerlendirilen finansal varlıklarda 2013 ve 2017 yılları arasında gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar, 2018 ve 2019 yıllarında türev finansal varlıklar tutar açısından ilk sırada yer almaktadır. Seviye 3 girdileri ile ölçülen finansal varlık oranı ile kazanç kalıcılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımı finansal tablo unsurlarının değerlendirme dönemlerinde bazı gerçekleşmemiş kazanç ya da kayıpların raporlanmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla kurulan ilk iki modelde cari dönem kazançlarıyla doğrudan ilişkili olmayan hesap kalemleri de yer almaktadır. Bu hesap kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen dalgalanmalar kâr veya zarar tablosuna ya da diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Buradan hareketle çalışmada finansal varlıklar, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan ve diğer kapsamlı gelire yansıtılan şeklinde ikiye ayrılarak, bu iki tür gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıkların kazanç kalıcılığı üzerinde benzer etkiye sahip olup olmadığı test edilmiştir. Analiz sonucunda gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların kazanç kalıcılığını pozitif yönde etkilediği görülmüştür. Diğer kapsamlı gelire yansıtılanların ise kazanç kalıcılığı ile arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Çalışma sonucunda, kazanç kalıcılığının gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımı ve hiyerarşi seçimlerinden etkilendiği anlaşılmıştır. Mevduat bankaları tarafından finansal varlıkların Seviye 1 girdileri ile değerlendirilmesi kazanç kalitesini etkilemektedir. Mevduat bankalarının ele alınan 7 yıllık dönemde Seviye 1 girdileri ile değerledikleri finansal varlıklarının aktif toplamaları içerisindeki payı arttıkça kazanç kalıcılığı artmıştır. Seviye 2

girdilerinin kullanıldığı finansal varlıkların aktif toplamları içerisindeki payı arttıkça kazanç kalıcılığı düşmüştür. Kazanç kalıcılığının artması kazanç kalitesini arttırmakta, tersi durum ise düşürmektedir. Dolayısıyla Seviye 1 girdi kullanımının kazanç kalitesini olumlu yönde etkilediği, Seviye 2 girdi kullanımının olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Seviye 3 girdilerinin tutar açısından oldukça düşük miktarda olması kazanç kalıcılığı üzerinde anlamlı bir etkisinin çikmamasına neden olmuştur.

Ulusal literatürde kazanç yönetimi konusunda çok sayıda çalışma bulunmasına karşın gerçeğe uygun değer muhasebesi kullanımı ile kazanç kalıcılığı arasındaki ilişkiye dair bir araştırma bulunmamaktadır. Ayrıca bankaların gerçeğe uygun değer hiyerarşisi seçimlerine ilişkin hali hazırda bir veri tabanının bulunmaması da bu çalışmayı özgün kılmaktadır. Ortaya çıkan bulgular çerçevesinde mevduat bankalarının gerçeğe uygun değer hiyerarşisi kullanımlarına yönelik raporladıkları finansal varlıkların denetlenmesine bir rehber oluşturulabilecektir. Bu çalışmada kullanılan modeller ve değişkenler, farklı ülkelerden bankaların veya farklı sektörlerden işletmelerin dâhil edileceği çalışmalara yol gösterecektir. Elde edilen sonuçlar kurumsal yapı, denetim ortamı, denetçinin sektör uzmanlığı, ülke ve/veya sektördeki yasal yaptırımlar gibi faktörlerin de analize eklenmesiyle geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, H. (2017). Türkiye’de Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyumun Firmaların Kazanç Kalitesi Üzerine Etkisi, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 51, 103-114.

Barth, M., Landsman, W. and Wahlen, J. (1955). air Value Accounting: Effects of Banks’ Earnings Volatility, Regulatory Capital, and Value of Contractual Cash Flow. *Journal of Banking & Finance*, 19(3-4), 577-605.

Berger, A. (1995). The Relationship Between Capital and Earnings in Banking. *Journal of Money, Credit and Banking*, 27(2), 432-456.

Bratten, B., Caushali, M. and Khan, U. (2016). Usefulness of Fair Values for Predicting Banks’ Future Earnings: Evidence from Other Comprehensive Income and Its Components. *Review of Accounting Studies*, 21, 280-315.

Dechow, P. and Schrand, C. (2004). *Earnings Quality*, United States of America.

Financial Accounting Standards Board (2006). *Statement of Financial Accounting Standards No. 157*

Francis, J., Olsson, P. and Schipper, K. (2006). Earnings Quality. *Foundations and Trends in Accounting*, 1(4), 1-68.

Gissel, J., Giacomino, D. and Akers, M. (2005). Earnings Quality: It's Time to Measure and Report. *The CPA Journal*, 75, 32-37.

Gürkan, S. (2014). Yatırımcıların Gerçeğe Uygun Değer Hiyerarşisine Yönelik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 14(43), 65-87.

Kripfganz, S. (2019). Erişim Adresi: http://repec.org/usug2019/Kripfganz_uk19.pdf / Erişim Tarihi: 04.10.2020

Kurnaz, E. ve Serçemeli, M. (2019). Contemporary Research Accounting, Auditing and Finance, Cambridge Scholars Publishing.

Landsman, W. R. (2007). Is Fair Value Accounting Information Relevant and Reliable? Evidence From Capital Market Research. *Accounting and Business Research*, 37(1), 19-30.

Lipe, R. (1990). The Relation Between Stock Returns and Accounting Earnings Given Alternative Information. *The Accounting Review*, 65(1), 49-71.

Lo, K. (2008). Earnings Management and Earnings Quality. *Journal of Accounting and Economics*, 45 (2-3), 350-357.

Lyimo, G. (2014). Assessing The Measures Of Quality Of Earnings: Evidence From India. *European Journal of Accounting Auditing and Finance Research*, 2(6), 17-28.

Melumad, N. and Nissim, D. (2008). Line-Item Analysis of Earnings Quality. *Foundations and Trends in Accounting*.

Menicucci, E. (2019). Earnings Quality Definitions. Measures and Financial Reporting, Palgrave Pivot.

Nagy, A. and Neal, T. (2001). An Empirical Examination Of Corporate Myopic Behavior: A Comparison Of Japanese And U.S. Companies. *The International Journal of Accounting*, 36(1), 91-113.

Okuyan, H. ve Karataş, Y. (2017). Türk Bankacılık Sektörünün Karlılık Analizi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 17(3), 395-406.

Özkan, S., Durukan, B. ve Dalkılıç, F. (2006). Approaches To Measuring Quality Of Earnings And Discussion Of The Applicability Of These Approaches To Istanbul Stock Exchange (ISE) Companies. *I. Uluslararası Muhasebe Denetimi Sempozyumu ve VII. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu Kitabı* (s.131-183) İstanbul : İSMMMO

Pagalung, G. and Sudibdyo, B. (2012). The Determinant Factors of Earnings Quality and Economic Consequences. *Ekuitas: Jurnal Ekonomi dan Keuangan*, 16(1), 105-122.

Sarıtaş, H., Kangallı Uyar, S. ve Gökçe, A. (2016). Banka Karlılığı ile Finansal Oranlar ve Makroekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Sistem Dinamik Panel Veri Modeli ile Analizi: Türkiye Araştırması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(1), 87-108.

Schipper, K. ve Vincent, L. (2003). Earnings Quality. *Accounting Horizons*, 17, 97-110.

Sodan, S. (2015). The Impact of Fair Value Accounting on Earnings Quality in Eastern European Countries. *Emerging Markets Queries in Finance and Business*, 32, 1769-1786.

Song, C. J., Thomas, W. B. ve Yi, H. (2010). Value Relevance of FAS 157 Fair Value Hierarchy Information and The Impact of Corporate Governance Mechanism. *The Accounting Review*, 85(4), 1-50.

Şahbaz, N. ve İnkaya, A. (2012). Türk Bankacılık Sektöründe Sorunlu Krediler ve Makro Ekonomik Etkileri. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*1(1), 69-82.

Taşkın, F. (2011). Türkiye’de Ticari Bankaların Performansını Etkileyen Faktörler. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 11(2), 289-298.

Türker Kaya, Y. (2002). Türk Bankacılık Sektöründe Karlılığın Belirleyicileri 1997-2000. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu MSPD Çalışma Raporları

Wild, J., Subramanyam, K. and Halsey, R. (2004). *Financial Statement Analysis*, 8.ed. McGraw-Hill/Irwin

Yao, D., Percy, M., Stewart, J. and Hu, F. (2018). Fair Value Accounting and Earnings Persistence: Evidence from International Banks. *Journal Of International Accounting Research*, 17(1), 47-68.